

Joan Capdevila i Nogués

Bellafila, 5, 3 - 1

Barcelona

3er premi

" L'ORFEO CATALA A MALLORCA "

=====
(Ressenya de l'excursió)

Lema: "Moreneta" del Lluc, protegiu-nos

" L'ORFEO CATALÀ A MALLORCA "

=====

(Ressenya de l'excursió)

Lema: "Moreneta" del Lluç, protegiu-nos.

DIVAGACIONS PRELIMINARS

Per què la primera notícia de la nostra anada a Palma fou acollida amb un xic de recel, i àdhuc ens costés una mica de creure que l'Orfeo pogués veure realitzat el projecte - per dues vegades fallit - d'anar a Mallorca?

Els que l'any 1931 reberen amb natural satisfacció la notícia de una excursió artística a les Balears, vegeren defraudades llurs il·lusions, ja que per questions d'ordre públic tingué d'ésser suspesa l'excursió. Altre tant succeí l'any 1936.

Davant d'aquests precedents - que sempre són de doldre - quedava fonament arrelada la impressió de que a l'Orfeo Català li estés privat d' expansionar-se més enllà de les costes catalanes i que els nostres cants no poguessin arribar fins als germans mallorquins.

Però, com diu la dita, a la tercera va la vençuda. Qui sap si els designis de la Providència no havien escollit que sigués aquest l'any que l'Orfeó pogués - lliscant sobre les ones - revifar els llorers que fa cinquanta anys - quasi dia per dia - havia guanyat per mèrits propis i per amor envers els estadants de l'Illa Daurada...

Cinquanta anys!... Quin motiu més solemne saberen escollir els nostres Directius per fruir de l'enardiment que dóna el poguer oferir al criteri dels que sentiren les primeres alenades de la nostra Entitat, la plenitud de llurs facultats, avui majors d'edat, però igual entusiastes, disciplinades i freturoses de fer arribar l'escalf amorós i cordial del cant als germans de la sang i de la parla catalana que - malgrat les vicisituds d'èpoques pretèrites - es manté encara ferm i vivent.

Cinquanta anys! Com corre el temps!...

Sens dubte que de manca aquest alicient també haguéssim fruit i recollit èxits esclatants com els que, ajudant Déu, tindrem ocasió de comentar dintre breus moments. Però, qui sap si - emprant un sentit figurat - no hagués sigut

com un parament de menjars exquisits, ben presentats, als que hi manqués aquell polsim de sal o d'espècie que acaba de donar-li bon sabor pel paladar llaminer?

Potser sense aquesta commemoració - i que ens perdonin els mestres i els cantaires - no haguéssim tingut tan presents, i en tots moments, les figures dels que ens precediren. Per tot hi véiem la nervuda figura del Mestre - nostre pare i fundador - que sabé enlairar-nos, cada cop més amorosits, vers l'ideal, obrint nous horitzons i enfortint la nostra família, guiada avui per la mà destre i enérgica del nostre Mestre Lluís Me Millet, digne sucesor d'aquell sant baró.

Arreu aniran sorgint records dels temps passats, dels cantaires que - com nosaltres avui - frissaven de goig i satisfacció al poguer conèixer i fer-se conèixer. Els monuments, edificis i recons de la ciutat que avui seguim, foren també testimonis d'aquella gatzara i alegria d'ahir que els deixondí de l'encarcarament turístic a que estaven sotmesos i tal volta - al sentir els nostres cants i rialles - se'ls ha entelat els ulls d'emoció al constatar que les dues generacions viuen amb igual daler i amb idèntics ideals.

No volem entretenir-nos més remembrant temps passats quan tenim entre nosal-

tres qui ens en podria parlar amb molta més autoritat, per haver tingut el goig de viure aquella primera excursió i la fa poc realitzada. Ells si que en saben un niu de coses i dels sentiments de casa nostra!

Abans d'entrar de ple a la matèria que ens impulsa a omplir aquestes quartetes, permeteu-nos demanar indulgència pel treball de voler descriure - amb tan poc encert - les jornades plenes d'emocions i benaurança totjust passades. En descàrrec nostre valgui la bona intenció i l'amor que ens inspira la nostra obra.

RESSENYA DE L'EXCURSIÓ

Dia 28 de Maig

Molt abans de l'hora prevista per la concentració dels que havien d'embarcar a bord del vaixell "Ciudad de Palma", començaren a arribar cantaires, carregats amb maletes i paquets, formant-se aviat una llarga cua - animada per l'alegre conversa i el nerviós bellugar-se - bo i esperant el moment de l'embarc. Per alguns - potser la majoria - el fet de l'anada a Mallorca oferia el doble interès d'ésser també la primera excursió marítima que realitzaven.

A les vuit del vespre quasi tots estàvem reunits al peu del monument a Colom. Els comentaris sobre les mesures preventives contra el mareig corrien de boca en boca i cada ú havia fet ús de remeis que - segons es deia - eren eficaces i d'absoluta garantia. Adhuc hi hagué qui s'arriscà a prendre un doble de cervesa amb abundoses tapes de cacahuets, doncs li havien assegurat que era un remei infal·lible: les conseqüències foren bastant funestes, segons havia de conèixer unes hores després.

A un quart de nou, i seguint les ordres dimanades de la perfecta organització que cuidava del viatge, tothom havia instal·lat al seu lloc l'equipatge i les cobertes bullien de choristes que ocupaven llocs - més o menys estratègics - per donar l'adéu-siau als familiars i amics que havien acudit a despedir-nos.

La primera senyal llençada per la sirena del vaixell, a més de l'ensurt general que ocasionà, ens apropava més i més a la hora d'emprendre la marxa.

Aquesta arribà amb una puntualitat sorprenent. Encara sentíem la darrera campanada de la Catedral - havien tocat les nou - que el vaixell donava les

tres pitades de reglament i l'escala que ens unia amb la terra fou retirada. Uns minuts després Barcelona s'allunyava de nosaltres, o millor dit, nosaltres - la motonau - s'anava distanciant dels amics i parents que feien voleiar un estol de mocadors, a les puntes dels quals hom hi veia el desig sincer i cordial d'un bon viatge i d'un sorollós èxit, fent arribar a la germana Mallorca les nostres cantúries i els nostres amors.

Hem donat la volta al far de la punta de l'escollera i el mar immens es presenta a la nostra vista. A la primera topada de la proa del vaixell amb l'ornatge - un xic mogut, per cert - els grups de gent menuda i algun de gran que ocupaven aquell lloc per gaudir de l'encís de la mar, s'ha dissolt com per art d'encantament. No els hi ha fet gaire gràcia aquell sobtat bressoleig. Poc a poc s'han anat col·locant en llocs arrecerats, disposats a capejar el "temporal".

Els que han de sopar són cridats al menjador. Altres s'instal·len als sillons del bar. Ni han que van cap els camarots, doncs es presenten alguns símptomes no gaire afalagadors.

El jovent ha descobert el piano. De primer antuvi dos o tres teclejen suau-
ment, amb por, esperant l'arribada d'algun cambrer malcarat que els privi d'a-
quell esplai. Sortosament aquest no arriba i ben prompte el lloc és insuficient.
Vinguen cants i rialles!

Donem una volta pel vaixell. Arreu trobem gent de casa nostra. Sembla tal-
ment que la nau hagi sigut fletada per nosaltres sols. Som tanta colla!... Aquí
trobem qui, de colzes a la barana, contempla l'ondulant silueta de la costa,
lleugerament perceptible, mercès a les darreres clarors del dia que mor... Allí
hi ha un grup que conversa animosament, canviant les primeres impresions de la
travessa... Més amunt hem trobat qui també canviaba quelcom que no volem dir...
També hi ha qui, instal·lat amb més o menys comoditat, fa feina positiva i res-
tauradora, sopant tranquilament.

El silenci va guanyant terreny i la majoria ha anat a jóc. Malauradament
el percentatge dels marejats va creixent estrèpitament. Les mesures profilac-
tiques i els tubs de pastilles exhaurides han sigut en va.

El mestre, que aguanta ferm les embranzides de la mar, està un xic preocupat

perquè el primer acte que teníem de prendre part a Palma - després del Pontifical - probablement haurà d'ésser suspés. Alabat sia Déu!

Davant l'estat de les coses preferim anar a dormir. Demà serà un altre dia, si Déu vol, i veurem com estaran els ànims.

Dia 29 de Maig

Totjust l'horitzó comença a aclarir-se que ja surten alguns caps, freturosos de les emanacions fresques i sanitoses de l'atmòsfera marina, contrastant amb la calor i l'aire viciat que es respira als camarots. Amb prou feines s'ha pogut dormir. El soroll de les màquines, el moviment de la nau i el malestar general, ha privat als excursionistes d'un descans plàcit i convenient.

A mitja claror s'oviren les muntanyes mallorquines. El títlleig d'algun far ens dóna la benvinguda, encoratjant-nos a fer el cor fort, que la fi del viatge és propera. Les gegantines costes s'obren com un arc triomfal que ens acull en estreta abraçada. El castell de Bellver es dreça com un sentinella vetllant l'entrada de l'Illa Daurada.

L'oreig que juga amb els cabells de les noies, tonifica els semblants esgro-

gueits i endormiscats dels cantaires. L'idea de que prompte tocarem terra ferma ha vençut l'ombra paorosa de la nit passada. Potser no n'hi havia per tant, però, gràcies a Déu, ara ja estem a port.

Les gaviotes, joganeres i xisclaires, ens donen el bon dia, portant al bec el sincer salut dels mallorquins i, entre la immaculada blancor de llurs plomes, la benedicció de la Verge del Lluc que, com la nostra "Moreneta", ens acull sota el seu mantell, fills que, per uns dies, estaran fruïnt de les delícies i pau de la seva Illa, palau immens que la Natura li ha guarnit.

Tothom està a punt de desembarcar. Ja ningú es recorda del mareig ni de res que s'hi asembli.

Totjust el vaixell ha tocat terra que arriba vers nosaltres la primera demostració d'apreci que sempre ha regnat entre els catalans: Unes noietaes - vestides amb la indumentària típica de Balears - han fet ofrena a la senyora del Mestre d'un magnífic pomell de flors, expressió sublim i sincera d'amor i germanor.

Baixem a terra i, voltats d'amics i personalitats que ens han vingut a rebre, anem vers els deu autocars que seguidament ens aconduiran als respectius hotels.

Tal com s'havia suposat, ha quedat suspés l'acte de la Catedral. Ens sap greu perquè ens hagués plagut el cooperar al final de les Festes Marianes que es celebren a la ciutat, però l'estat general dels choristes ha obligat al Mestre a prendre - ben a contracor - aital determinació.

Arreu de Palma trobem colles de cantaires que - un cop desdejunats i arreglats - es llencen a la busca d'una Església on, a més de complir amb el deure d'oïr la Santa Missa, poguem disfrutar de la variada riquesa arquitectònica que enclouen els temples.

Impossible d'entrar a la Catedral. La ingent multitud que omplena de gom a gom les naus catedralícies per tal de celebrar, com havem dit, l'acte final del Congrés Marià, fa que desistim d'entrar-hi.

Encaminant-nos cap al temple de Sant Francesc trobem cantaires admirant el Palau del Senyor Bisbe; altres que - tot fent camí - entren i surten de les cases, contemplant els diversos patis, joia típica de la ciutat.

Els claustres de Sant Francesc - meravella d'art - han sigut ametrallats de fotografies preses des d'els més variats angles.

No podem deixar d'esmentar la visita a la tomba de Ramon Llull, el poeta, el místic, el sacerdot sublim del pensament i de la llengua catalana, el qual, ungit d'aquesta llum pura que irradia la terra mallorquina i submergit en la serenor de que està impregnada, s'eleva vers la Divinitat, tenint per escambell el Puig de Randa i l'idíl·lic recer de Miramar.

Ha arribat l'hora de dinar i la munió de choristes, tot fent gana, ha anat a Correus i Telègrafs per tal d'assabentar als familiars de l'arribada i feliç acolliment de la ciutat daurada, o be passejen tranquilament per el Born i vies circumdants, encaminant-se als diversos hostatjes per tal d'entaular-se degudament i donar compte de la minestra que els van servint.

Hem llegit els diaris de Palma i hem vist la profusió de cartells anunciadors dels concerts. Tot fa preveure un èxit artístic.

La pau i el silenci de la tarda ha embolcallat als excursionistes que s'entreguen a un enyorat repós, que dura fins més enllà de l'hora obligada de descans. Tant és aixís que vàries sortides projectades per les diverses colles, han tingut d'ésser suspeses, doncs és hora de preparar-se per sopar i per donar el primer concert.

Des de la nostra habitació hem donat una llambregada a la sublim panoràmica que ens omple els ulls i el cor d'una sentor de pau i dolcesa. La blavor de l'aigua, lleugerament ondulada i cristallina, fereix la vista, tanta és sa immensitat i boniquesa. Les veles cansades reposen plàcidament a l'ombra de la magnífica Cathedral. Les orenetes i els falziots s'empaiten per l'atzur del cel, teixint i des-teixint una dansa frenètica i joganera, al só armoniós del bategar dels nostres cors, freturosos de donar als germans mallorquins el regal de les cançons de la terra.

concert
El sopar ha arribat. Els ànims estan més enlairats que mai. Tothom espera el moment que el Mestre, aixecant la batuta, faci estremir la sala amb les primeres notes de l'audició.

Els camerinos de la Sala Augusta n'estan plens de l'entusiasme dels cantaires. Arreu es poden sentir comentaris i anècdotes del viatge i de l'estada. La sala es va omplint lentament. La puntualitat, que és signe característic de l'Orfeó Català, ha sofert una fallida. A l'Illa de la Calma tot s'ha de fer d'acord amb el cal·mós tarannà dels bons mallorquins.

Finalment, a dos quarts d'onze, comença el concert.

El públic nombrós que omplenava l'anfiteatre i gran part del pati de butaques, va apreciar degudament l'interés del programa i l'esforç dels mestres i cantaires, i els aplaudiments foren constants i entusiastes.

Es repetiren "El caçador i la pastoreta", de Botey el "Fum, fum", del nostre mestre Tomàs i "El cant del ferrer", de Holst.

Al començar la tercera part, dos nens de la Coral Polifònica, juntament amb el President de la mateixa, que endreçà unes paraules d'elogi i salutació al mestre Millet, feren donació d'una magnífica corbata per la nostra Senyera.

Seria llarguíssim transcriure el què sobre aquest primer concert publicaven els diaris de Palma. Columnes senceres analitzant l'execució de les obres, qualitat de les mateixes i efectes produïts. Solament amb alguns titulars de les crítiques en tindrem prou per donar-nos compte de l'èxit obtingut: "Magnífic triomf artístic de l'Orfeó Català" (Correo de Mallorca).- "L'Orfeó Català demostrà ampliament la seva vàlua excepcional" (Balears).- "Gran concert de l'Orfeó Català" (Hoja del Lunes).

No cal dir que, tant els mestres com els cantaires, n'estem satisfets de les mostres de simpatia i afecte que arreu ens ha demostrat el públic i la premsa.

Dia 30 de Maig

Aquest dia era l'assenyalat per realitzar l'excursió a Manacor i Porto-Cristo, amb visita a les mundialment famoses Coves del Drac.

Els esplèndits autocars de "Viatjes Iberia", s'anaren aplegant al lloc de concentració per tal de donar la sortida conjunta a la caravana.

No en volgheu de cridòria i alegria! La felicitat anava endoïna, a raig fet...

A cada parada que feiem, els "clics" de les màquines fotogràfiques es feien sentir repetidament i l'objectiu cercava adelerat recons i paissatjes per tal de servir un bon record d'aquesta sortida.

El nostre company Josep Valls no té un moment de repós per tal de poguer encabir dintre la seva màquina de filmar l'expressió rutilant dels centenars de rostres que volen perdurar dintre del magnífic marc de les belleses naturals que, continuament i com per art de prestidigitació, sorgeixen arreu en el transcurs de l'excursió. També el senyor Hausmann - corresponsal de No-Do - té feina per aconseguir a tothom. Es tan bonic tot allò!

Verger de somnis, paradís de poetes, repós del cos i de l'esperit, Mallorca acull tothora i prodiga sempre les seves exuberàncies meravelloses.

Com més ens endinsem, per tot hi ha el mateix encís, la mateixa pau. Els camps, daurats de blat i curulls de verdor sanitosa de les abundants cullites; els centenars de molins, rodant llànguidament al impuls de la fresca brisa, tot ens parla de la nostra terra, de les èpoques glòries. Tot és una remembrança de la conquesta del nostre rei En Jaume: les tradicions, les costums, tot té un segell catalanísim, influenciat si es vol de reminiscències serraïnes, però que, així hi tot, han prés un relleu característic que les fa més abellidores.

Hem arribat a Porto-Cristo i seguidament devallem cap a les Coves del Drac. La grandiositat i variats aspectes de les mateixes fa que l'esperit quedi suspés per tal de - en lo possible - no perdre detall. ^{N. hi} Ni han tants i tan meravellosos que defugim el parlar-ne doncs amb la nostra pobre ploma enterboliríem el fantàstic record que guardem d'aquesta visita.

Endinsats en les profunditats d'aital meravella, corpresos per l'espectacle efectista del Llac Martel, sentim vibrar la nostra ànima en una dolça esgarri-fança. Dins les llobregors del cor de la terra, davant la immaculada transparència dels llacs, se'ns fa la llum, aquesta llum d'admiració i de veneració envers el Diví Orfebre de tanta meravella.

Tornats altra volta a la realitat, a la llum del dia, anem a corre-cuita a ocupar llocs a l'Hotel Perelló. Es veu que l'abundor de les belleses ens ha obert la gana.

Entaulats ja, no ens fem pregar gaire per liquidar l'abundant minestra que ens van portant. Les truites a la francesa han desaparegut sense quedar-ne rastre. Aviat el peix fa la mateixa fi. La carn ja costa més de passar - això que era tendre i fresca - però és que els estómacs comencen a sentir-se satisfets de l'exquisit dinar que han servit. Ben prompte es lliura una sorollosa batalla de taps de xampany al destapar-se les botelles amb què ens ha obsequiat un anònim amic i protector. L'hora del brindis és arribada. El nostre volgut President, senyor Renart, demostra la seva satisfacció al veure l'alegria de tots, digne premi als sacrificis que la nostra tasca artística ens imposa. Ens exhortà a seguir aquest ritme de treball i esforç per tal de mantenir el nivell cultural lograt fins ara. Adreça paraules d'elogi envers els representants de la premsa mallorquina que amb tant d'amor ens han rebut.

El senyor Barceló - en nom de dita premsa - lloa una vegada més a la nos-

tra massa coral i a la nostra obra, titulant-la, en tots els aspectes, com la millor del món, sentint-se orgullós de poguer conviure unes hores - que voldria fosin eternes - al costat nostre.

La prova més palesa d'agraïment envers les paraules del senyor Barceló, fou l'explosió d'aplaudiments que seguiren a les paraules sorgides del cor de tan bon amic.

Un cop feta la fotografia de conjunt de tot l'Orfeó, cap a Manacor falta gent. Tot el poble ens esperava, presidits per llur alcalde, senyor Alvarez. El Teatre Principal era ple a vessar. La "Capella de Manacor", sota la direcció de l'entusiasta mestre Sansó, interpretà: "Himne de la Capella", "Cançó de Solveig", "Cant dels ocells" i "Fill d'ànima". Davant l'ovació amb que fou corresposta la brillant actuació de la "Capella", tingueren d'interpretar "La Pastoreta".

Seguidament l'Orfeó Català passà a ocupar l'escenari, essent acollida la seva presència amb càlides mostres d'entusiasme i de cordialitat, disposats a conviure uns moments - que no s'esborraran mai més - sota l'escalf de la cançó.

Abans, però, el senyor Guillem Puerto, President de la "Capella de Manacor", féu ofrena a l'Orfeó d'un magnífic pergami, fent patent, en sentides paraules,

la solidaritat que sempre havia agermanat a les dues entitats corals.

Les figures d'en Lluís Millet, Antoni Noguera, Felip Pedrell, Mn. Antoni Pont, flotaven per l'espai al desgranar el senyor Puerto records i activitats comuns en pro de la música popular, tresor valuós que uneix els cors i fortifica les tradicions dels pobles.

Interpretàrem seguidament "El Fill de Don Gallardó", "Vou, veri, rou", "El caçador i la pastoreta", repetida, "Jovenivola" i la "Sardana de l'Abril", també repetida davant la sincera i manifesta insistència del poble de Manacor que omplia de gom a gom el Teatre Principal.

Acabat el concert, sovintejaren les escenes de germanor entre els nostres choristes i els components de la "Capella". Arreu es veien grups comentant les activitats de cada ú. El mestre Sansó estava visiblement emocionat per el goig sublim del acte suara realitzat.

Una visita a l'Església de Manacor - nota sobresortint d'entre les coses d'interés artístic que conté l'Illa de Mallorca - i també una visita a l'establiment de les Perles de Manacor, per tal d'adquirir un record de la nostra excursió, i cap als autocars falta gent.

El pas de la nostra caravana per els carrers de Manacor fou saludat novament amb mostres de carinyo, essent aclamats els nostres cantaires, corresponent nous saltres amb crits de "Visca Manacor i la seva Capella".

Era ja negra nit quan entràvem altre volta a Palma, després d'un dia de noble esbargiment, de germanor i de franc optimisme, en el qual, amb poques hores, havíem complert amb absoluta satisfacció un deures de d'amistat i d'amor.

Durant l'apat de Porto-Cristo havíem fet palesa - amb la nostra constant alegria - l'agraïment més viu i sincer envers els Mestres i Junta Directiva per llur tasca callada, eficient, d'una continuïtat feixuga i conscient de l'enorme responsabilitat que pesa damunt ses espatlles. A Manacor s'afermaren més i més els llaços indissolubles que, des de temps pretèrits, uneix als catalans de l'altre costat de mar.

No podem acabar el comentari d'aquest dia sense dirigir unes paraules de regraciament als qui col·laboraren a l'èxit de l'excursió.

Als senyors Pomar i Roig, de "Viatjes Iberia", que cuidaren al detall de tots els pormenors de la sortida. Als senyors Barceló i Pérez, de la premsa mallorqui-

na, companys que ni un sol moment ens deixaren per tal de viure d'aprop el nostre goig i comprendre el noble ideal que ens empeny, cada dia, a la feina del cant i de l'amor. Al senyor Hausmann, carregat de paciència i d'atuellis fotogràfics, fent mans i mànegues per atendre, en lo possible, la pluja de demandes que se li dirigien per tal de perpetuar en la cartulina tan joliva diada. Als amos i cambrers de l'Hotel Perelló per el succulent dinar que ens serviren, procurant en tot moment satisfer - amb rapidesa i ganes de complaure - a les sol·licituts dels nombrosos començals. No sabem si ens deixem algú al tinter: que ens perdoni i que a tothom arribi els nostre agraiment i aplauso.

Dia 31 de Maig

Després d'un ben guanyat descans, altre volta estem els excursionistes disposats a retre homenatge d'amor envers els germans de Mallorca.

On podriem manifestar-nos millor que als peus de la nostra "Moreneta"?

Catalunya ha mirat i mira encara, com ens els temps de la conquesta - i amb el mateix afecte - aquesta terra de somni i meravella. Aquesta terra de part enllà de la mar, aquesta urna virolada i guardiana curosa d'una fe - que l'apostol medieval predicava - i que ha cristalitzat perennement dintre el cor de les illes.

La Catedral de la ciutat de Mallorca n'és l'antor~~x~~a petrificada que s'aixeca vers l'infinit, entonant un "Te Deum" triomfal damunt el paganisme i l'heretjia.

Però hi ha més encara. Com la violeta humil, tendre i cobejada, al recés de la benaurada Ordre Caput~~x~~ina hi tenim els catalans a la nostra Marona, la Verge de Montserrat.

Soldats predilectes que volem ésser de la seva seràfica cort, no podem menys que oferir-li una senzilla prova de les nostres tasques, cantant-li - amb el cor a flor de llàvi i la devoció més fervorosa - la "Pregària a la Verge de Montserrat" i la "Salve Maria", després d'implorar la seva protecció sobre nosaltres i sobre la nostra Pàtria, amb la Visita Espiritual del gran Bisbe Dr. Torres i Bages.

Endolcits per la sublimitat de l'acte i encesos per les ardents paraules que ens dirigí el Reverent Pare Rodrigo de Manresa, guardià del convent, sortirem de l'esglesiola amb l'esperit sadollat de benaurança i satisfets d'haver complert un deure filial de lloança a l'ensem que de gratzient per la felicitat a l'Illa més gran de les Balears.

Pels carrers i botigues de Palma s'hi veia una corrua feta de cantaires ade-

lerats en fer encàrrecs, visites i comprant records del viatge. Calia aprofitar aquelles hores de lleure, ja que el terme de la nostra estada a aquella cosmopolita ciutat anava tocant al fi, malauradament massa proper. Ens hi trobem tan bé!

Els Mestres i la Junta Directiva esmerçaren el dematí per efectuar visites a les autoritats. A l'Ajuntament, a la Diputació, al senyor Governador, per tot foren atesos i reiteradament felicitats. Tots manifestaren les ganes de tornar a sentir-nos ben aviat. El senyor Bisbe beneficià a cada un dels membres de la Comissió, fent extensiva la seva pastoral indulgència a tots els choristes, delicadesa que reverentment agraim besant-li l'anell patriarcal.

Una de les visites que mereix ésser comentada per la seva significació és la que es feu al senyor Tous, qui va formar part entre els organitzadors que cuidaren de la primera excursió de l'Orfeó Català a Palma, l'any 1899. No cal dir que el venerable senyor en restà tendrament reconegut i joiós d'haver pogut ésser testimoni vivent de lo molt que els mallorquins estimen la nostra Entitat, tant en aquella ocasió com en el moment present.

També nosaltres estem enorgullits de poguer comptar entre les nostres amistats qui hagi pogut seguir les tasques de l'Orfeó des del seu naixement. Felici-

tem al senyor Tous i preguem al bon Déu li concedeixi encara llargs anys de vida per seguir, com ha fet fins ara, les nostres activitats artístiques.

Encara quedaren ànims als cantaires per aprofitar l'espai de temps que hi havia després de dinar i l'hora d'anar a la Sala Augusta per donar el segon concert. Hi hagué qui s'enfilà - a peu o amb taxis - fins al castell de Bellver, contemplant des de la seva històrica torre l'esplendorós panorama que s'obre a la vista del turista. Altres acabaren de recórrer els llocs típics de Palma i àdhuc hi hagué colles que s'arribaren fins a Cas Català i a les Coves de Gènova.

L'hora del concert és arribada. La Plaça d'Espanya presenta un aspecte magnífic. El sol hi bat de plé i la gent fa cua a les taquilles de la Sala Augusta, detall que ens fa preveure un èxit esclatant.

Ja des de les primeres cançons poguérem constatar que haviem guanyat al nombros auditòri que omplenava la sala de concerts. Vàrem repetir "La gata i en Belitre", "El fill de Don Gallardó" i la "Sardana de l'Abril". Però on es va desbordar l'entusiasme i les aclamacions fou en la segona part. La grandiosa intensitat polifònica de "La Reliquia", cantada fora de programa a petició de molts que l'escoltaren en el primer concert; l'atenció amb què seguiren - amb fervorós

silenci - les melodies corprements de "La mort de l'escolà", féu explosió electrizant al acabar-se el famós "Credo" de la Missa del Papa Marcelo. A peu dret aclamaven a Mestres i cantaires, premiant d'aquesta manera l'esforç i la perfecta audició totjust finida.

Inútil seria enumerar les vegades que el Mestre Millet, acompanyat dels mestres Tomàs i Llongueres, tingueren de sortir a l'escena, captant en tota la seva intensitat la delirant impressió produïda entre el públic mallorquí que - segons paraules d'ells mateixos - guardaran etern record d'aquests dos magnífics concerts de l'Orfeó Català.

Per tal de correspondre - en lo possible - a tan carinyoses proves d'afecte del públic i la premsa que tant ens aprecia, l'Orfeó féu un donatiu en metàl·lic destinat a la Caixa del Montepio de Periodistes, segellant d'aquesta forma l'estret llaç de cordialitat i germanor en tantes ocasions demostrada.

També els cantaires procuraren aprofitar l'avinentesa de l'alegria reinant, celebrant-se - d'una manera senzilla i íntima, en els respectius hotels - una festa de companyonia, improvisant-se les mes variades dances, lluint-se les dots recitatives i humorístiques dels concurrents, i les facultats vocals que - mal-

grat el natural cansament del tragi dels dies passats - encara quedaven en les gorges privilegiades d'alguna noia o en el timbre greu d'algun home.

Dia 1 de Juny

Totes les coses tenen el seu fi i per nosaltres el dia d'avui és el terme senyalat per donar per acabada aquesta excursió, que perdurarà sempre més en la memòria i records dels cantaires, així com també en l'història de l'Orfeu, com un encert més dels que - a través de la seva llarga vida - ha anat anotant-se en els seus anals.

De bon matí la gent es prepara per realitzar diverses sortides als llocs més bonics de l'Illa. Els que van més lluny - Sòller, Cap de Mar, Alcúdia - arreglen les maletes per tal de tenir-ho tot a punt a l'hora de sortida del vaixell.

Els taxis i autocars van arribant als hotels i aviat el nombre de cantaires que queden a Palma es veu sensiblement reduït. La majoria tenim d'aler i curiositat per conèixer - encara que sigui amb una lleugera llambregada - aquesta terra que, segons elogi d'en Pere Martell, en la crònica del Rei En Jaume, "a nom Mallorques". Volem saber que cosa és aquest reialme, "terra dins la mar", que quedava constituït després de la gloriosa conquesta per segles a venir, car si bé

les vicisituds polítiques el desmembraven anys després, restava sempre la genuïna constitució espiritual, persistent encara, per hegemonia de la sang i de l'idioma, que és el que fa indissolubles i característics als pobles.

Els ulls n'estan enfitats de tanta bellesa. L'esperit resta asadollat i embadalit davant l'exuberant esplendor de les illes d'or. Quedem meravellats, abstrets, perdent la noció del temps, submergits en aquesta gran pau que ens embolcalla.

Allà els admiradors de Chopin, el gran músic que fa més de cent anys cercava també la pau de l'esperit i la salut del cos en la idíl·lica Valldemosa, breçol també de Santa Catarina Thomàs, la Santa mallorquina per excel·lència.

Aquí els que restem muts davant el païssatge mallorquí i gosem donar-li l'alt qualificatiu de clàssic. I ho és en tots sentits: mireu-lo pel pla, per la muntanya o des de la mar. Si ens abelleix una prada al cor de la terra hi veurem desfilar les remades que s'atansen lentament, fent sonar els esquellerincs, amarades de sol, i ens semblarà una ègloga virgiliana. Després si costegem pels espedats de Cap de Mar o per la Cala Fornells i altres innombrables cales i caletes, amagades als vents, ens vindrà al pensament la figura homèrica d'Ulises, i ens semblarà albirar-lo entre aquells macisos i esculls ciclòpics que tant varen influir

en la inspiració d'aquell gran clàssic balear, Miquel Costa i Llobera.

No és extrany que els navegants medievals se'n corprenguessin de veure les seves costes fantàstiques que, mateix que retauls gegantins, filigranats, s'adrecen majestàtics presidint el temple de llum de la immensitat. La ondulació suau de les boscúries, l'argent llambregadis dels oliverars i el cimbregar de les gràcils palmeres, per on s'escorre la fresca brisa de la mar, tot en conjunt sota un cel de blavors reverberants i sota un sol - orfebre - que tot ho daura, surant gloriosament damunt d'un mar de blavors profundes i aquietades.

Com devien meravellar-se, com nosaltres, d'aquella

"... serra immensa
que l'illa travessa,
que l'illa defensa
de la tramuntana..."

glosada per l'Alcover, el sublim cantor de "La Serra", amb versos que flamegen d'encantament i que a no tardar, si Déu vol, veurem musicada per el nostre Mestre Lluís Me Millet, enamorat d'aquell poeta i dels encants que la Natura - com una deï inesgotable - regala a aquesta terra que s'anomena Mallorca...

Voldríem que aquest encís no finís mai més!...

El brogit de la ciutat ens ha desvetllat d'aquest dolç somni a que ens havíem entregat. Malauradament l'hora de donar l'adéu a les delicioses hores viscudes arriba amb molta més rapidesa del que tots voldríem.

Pels corredors dels hotels és un seguit - a corrua feta - de cantaires carregats amb les maletes, capses d'ensaimades, cistells i paquets, records materials que - al contemplar-los - faran reviure tot el que, a grans pinzellades, hem anat recollint en aquesta resenya.

En l'hora crepuscal d'un dia clar i calurós, quasi d'istiu, un frenètic voleiar de mocadors es va perdent en la llunyania, al pas calmós i seré de la nau que ens torna a Barcelona. Encara arriben a les nostres orelles els visques a l'Orfeó i a Palma, creuats entre nosaltres i els simpatitzants que han vingut a despedir-nos. La benedicció del senyor Bisbe de Palma, viatjer ilustre que compartirà les hores de la travessa amb l'Orfeó que tant ha demostrat estimar, plana damunt la nau i les Avemaries - resades en català - aquieten la mar perquè - sense l'entربولiment del mareig - poguem servir memòria fidel dels deliciosos dies passats, abraçant altre volta als nostres i, fent-los participar de les nostres alegries,

aixequin amb nosaltres llurs cors i entonin, des del profund i amb l'ànima encesa, un himne d'acció de gràcies i de llaor per la nostra Entitat.

PUNTS SUSPENSIVUS...

Com aquell que dóna per acabada una cosa, anàvem a posar per rètol la paraula "Acabament", però ens n'hem desdit. Trobem més apropiat el títol de "punts suspensius" per expressar que fóra cosa possible la continuació d'aquesta resenya, perquè al rondar amb el pensament entorn dels moments viscuts es desperta tot un eixam de records i de sentiments que - possats a descriure'ls una ploma més àgil que la nostra - omplirien encara pàgines i pàgines...

A més. No podem donar per acabada una cosa quan, a resultes d'ella, es revifa i creix fins a proporcions insospitades i incalculables el nostre agraïment i cordial satisfacció envers els Mestres, Directius, companys i amics que tothora han estat amb nosaltres i per nosaltres.

Com podríem deixar enllestida aquesta resenya sense dedicar uns moments - breus en comparació amb la magnitud de son treball - a qui ha sigut l'ànima i el cuidador insubstituïble de l'excursió? Parlar aquí, i pels qui menys capacitats estem per fer-ho, del senyor Jaume Marill i de la seva laboriositat de formiga,

incansable i sortejadora de trancacolls i dificultats, fins a portar les coses, amb perfecte ordre i serenitat, al terme proposat, és cosa que no cal remarcar perquè a tots ens consta. Per què parlar d'aplausos i ovacions quan ell sap que el nostre reconeixement no té forma material per expressar-se? Senyor Marill: el record de l'excursió a Mallorca va estretament lligat a la persona de vosté que ha fet possible el bellugar la massa d'excursionistes que, en nombre d'uns 300, transitava per Palma. I tot això sense ni una falla. Mereix millor elogi la seva actuació?

Tampoc podem oblidar als companys encarregats de l'ordre en els diferents hotels. Duien sobre llurs espatlles la responsabilitat i la confiança amb que els havia distingit la Junta Directiva. I és innegable que en llur comesa i posaren un interès extraordinari. N'estaven contents, àdhuc a costa d'alguna molèstia i d'alguna privació. Sense aquests diligents enllaços, atents sempre a qualsevol consulta o dificultat que sorgís en l'ordre general o particular de cada colla, no haguéssim pogut els choristes disfrutar dels descans que dóna el saber que, enfront nostre hi teníem un company conscient de la tasca encomenada, obedient a les ordres dimanades dels Directius. Grans mercès, germans nostres, per la vostra

labor en pro del benestar col·lectiu dels viatgers.

I, per acabar, hem de confessar que no ens veiem capaçs de transcriure aquí - doncs la ploma es rebel·la en voler-li fer patent, amb la forma que es requereix - tot el què el cor ens dicta per palesar la nostra admiració envers els Dirigents i Mestres que tant ens estimen. Mercés a ells - val a dir-ho - podem gloriar-nos tots de l'èxit obtingut. Per remerciar degudament llur esforç voldríem aplegar d'un braçat tots els cors i els pensaments dels choristes i - amb sincera generositat - dir-los-hi: "Senyors Mestres i Directius de l'Orfeó Català: No us podem donar res més. En cada cor hi ha cisellat tot quan feu i heu fet per nosaltres. Preneu-los, ja que amb el vostre exemplar comportament i amor els haveu ben guanyat. Preneu-los i preneu també amb ells la nostra voluntat de seguir treballant - fins que les forces ens manquin - per l'Orfeó i per quins el representen."

Heus ací que a tots us donem les més rendides gràcies, a l'ensem que - aixecant els ulls al cel - entonem un himne de llaor i súplica al Creador, preguntant-li que fortifiqui els nostres ideals i els nostres cants perquè - conservant-los encara cent generacions - siguin coneguts i estimats. Beneïxi als nostres Mestres

i Dirigents i també a nosaltres - senzills cantaires - per tal de què tots poguem complir la vocació que ens ha encomenat, per sa major honra i glòria i pel bé de la Pàtria que ens aixopluga.

A. M. D. G.